

ФРЕДЕРИК ПОЛ ПЕТТЕ АДА НА ОРИОН

Превод от английски: Борис Миндов, 1985

chitanka.info

I

Казваше се Хъръл Маккрей и беше уплашен.

Доколкото разбираше, той се намираще в някакво помещение, не по-голямо от затворническа килия. Може би то наистина беше затворническа килия. Но каквото и да беше, той нямаше работа в него, защото само преди пет минути още летеше в Космоса, изпълнявайки дългия скок от Земята до процъфтяващите колонии, обикалящи около Бетелгейзе девет. Маккрей беше навигатор на кораба, той определяше корекциите на курса — не че изобщо имаше такива, но причината да няма беше, че през всеки час от продължителния полет се проверяваше положението му. Бе разчел азимутните ъгли от записите на компютъра, автоматично насочен към звездите-ориентири, и бе установил, че те са точни, а после от продължителен навик бе проверил визуално насочващия механизъм. То беше просто лична прищявка, вършил я бе хиляди пъти. И докато гледаше Бетелгейзе, Ригел и Саиф... се случи това.

Помещението беше абсолютно тъмно и изглеждаше пълно с голям брой твърди, ръбести, лепкави и топчести предмети с различни форми и безброй неподходящи размери. Маккрей се препъна в нещо, клатещо се под краката му, и падна върху нещо, което издрънча глухо. Изправи се, подпря се о нещо, което миришеше опасно на халогенни съединения, и одраска рамото си, направо през космическата си куртка, пак о нещо, което трептеше при докосване.

Маккрей нямаше представа къде се намира, а и нямаше начин да разбере. Заобикаляше го не само мрак, но и пълна тишина. Не. Не съвсем пълна тишина.

Някъде, точно на върха на сетивата му, имаше нещо като глас. Не можеше да го чува добре, ала той съществуваше. Седеше колкото се може по-неподвижно и се ослушваше; гласът продължаваше да бъде все тъй неуловим.

Вероятно беше само илюзия.

Но самото помещение бе реален факт. Маккрей изруга яростно и гръмогласно.

Изглеждаше налудничаво и невероятно. Просто не бе възможно да се попадне от топлатата, светла навигационна кабина на космическия кораб „Джодръл Банк“ в тази проклета, тъмна, ужасна дупка, където всичко се стремеше да го удари и от нищо не се разбираше какво става. Вбесен, той извика гласно: „Да можех поне да *виждам!*“

Препъна се и падна върху нещо меко, слизесто и подобно на хлебно тесто, съвсем нееластично.

Появи се някакъв мъждеещ ореол от възрозова светлина. Той се надигна и седна поразен. Гледаше нещо, което приличаше на средновековни бронирани доспехи.

След миг видя, че то не е бронирана ризница, а космически костюм. Но каква беше тази светлина? И какви бяха другите предмети в помещението?

Накъдето и да погледнеше, светлината играеше пред очите му. Като че гледаше в тунел или носеше наочници. Можеше да вижда това, което е пред него, и нищо друго. А нещата, които можеше да вижда, нямаха смисъл. Космически костюм, да; знаеше, че без труд можеше да намери логично обяснение на това — може би метеорит от субпространството е ударил „Джодръл Банк“, станала е експлозия, самият Маккрей е бил запокитен дотук в космически костюм... е, вярно, в това обяснение, подобно на рибарска мрежа, имаше повече пролуки, отколкото тъкан, но поне беше смислено.

Как да си обясни този декор, напомнящ за „Упадък и рухване на Римската империя“ на Гибън? Тази космическа секира? Или едновременният детски стол-люлка — или, което беше най-забележително, парчето ярко щампована материя, което, когато го вдигна, се оказа оскъден женски бански костюм? Малко успокоително е, мислеше си Маккрей, като видя, че по-голяма част от предметите бяха повече или по-малко познати. Дори детският стол — та нали самият той бе имал горе-долу такъв дълго преди да достигне училищна възраст. Но какво търсеха те тук?

Не всичко, което виждаше, беше познато. Стените на самото помещение бяха необикновени. Нито от метал, нито от мазилка, нито от чепат чам; не бяха тапицирани, боядисани или гипсирани. Изглеждаха направени от някаква твърда органична материя, може би

от някаква пластмаса или обработена целулоза. При тази възрозова светлина трудно можеха да се разпознават цветовете. Но като че ли предметите нямаха цветове. Те бяха „неутрални“ — с цвета на овехтял плавей или неизбелен плат.

Три от стените бяха такива, а също и подът, и таванът. Четвъртата стена беше съвсем друга. Части от нея приличаха на решетки; от тях именно излизаше острата, отвратителна миризма на халоген. Може да са вентилатори, помисли той, но дори и да беше така, вкарваният от тях въздух бе по-лош от всичко друго.

Маккрей започваше да се чувства по-самоуверен. Чудно как мъничко светлинка прави едно невъзможно положение поносимо, колко бързо се възвърна смелостта му, когато можеше да вижда отново.

Той стоеше неподвижен и размишляваше. Първо, преди малко — субективно погледнато, преди минути — той се намираше на борда на „Джодръл Банк“ и мисълта му беше заета само с довършване на проверката и с предстоящата среща на кафе с една от пътничките. Второ, независимо че се чувствуваше разтърсен и — сам си признаваше това — уплашен почти до полуда, не изглеждаше пострадал.

Трето, където и да се намираше сега, не беше толкова важно какво се бе случило с него, а какво се бе случило с кораба?

Остави тази мисъл да проникне в съзнанието му. Да предположим, че бе станало някакво нещастие с „Джодръл Банк“.

Не бе изключено, разбира се, да е мъртъв. Всичко това би могло да бъде фантазия на изстиващ мозък.

Маккрей се усмихна в озарения в розово мрак. Мисленето някак го бе ободрило, като ледена вода след дежурство, и с избистряща се глава си спомни за какво можеше да послужи космическият костюм.

В него имаше радио.

Натисна разкопчаващите илици, бръкна в празния нагръдник на костюма и извади ръчния микрофон. „Тук е Хъръл Маккрей, търси «Джодръл Банк».“

Не получи отговор. Намръщи се. „Тук е Хъръл Маккрей, търси «Джодръл Банк.»“

„Хъръл Маккрей, търси когото и да било, елате, моля.“

Но никой не отговаряше.

Замислено върна микрофона на мястото му. Това беше ултравълново радио, над един милион пъти по-бързо от светлината, с диапазон, измерван най-малко със стотици светлинни години. Щом нямаше отговор, значи се намираше много далеч отвсякъде.

Разбира се, тази пуцина можеше и да не работи.

Посегна пак към микрофона...

Извика силно.

Възрозовата светлина угасна. Отново потъна в мрак, по-дълбок отпреди.

Защото, преди светлината да угасне, Маккрей бе видял това, което досега бе убягвало от погледа му. Костюмът и микрофонът се различаваха достатъчно ясно в мъждеещата розова светлина, но ръката — собствената му ръка, свита, за да държи микрофона — изобщо не се виждаше. Нито горната ѝ част. Нито пък — при едно бегло поглеждане — гърдите му.

Маккрей не можеше да види изобщо никаква част от тялото си.

II

Някой друг можеше. Някой следеше Хъръл Маккрей с клиничния интерес на биохимик, наблюдаващ движенията на парамеции в нов антибиотик — и с молитвеното вълнение на умиращ от глад моряк-корабокрушенец, следящ приближаващо се подмятано от вълните буре, в което *може* да има храна.

Да го назовем условно Наблюдател (а може да го наречем „него“). Наблюдателят не беше точно от мъжки пол, защото в расата му нямаше истински мъже, но имаше жени, а положително не беше такъв. Наблюдателят не приличаше в никакъв случай на човешко същество, ала чертите му имаха нещо общо с човешките.

Ако Наблюдателят и Маккрей успеяха някак да завържат запознанство, може би щяха да се погаждат отлично. Наблюдателят, подобно на Маккрей, беше авантюрист по душа, млад, способен, сведущ в техническите науки на своята цивилизация. И двамата обичаха игрите: Маккрей — бейзбола, покера и триизмерния шах; Наблюдателят — редица спортове, неподдаващи се на човешко описание. И двамата заемаха постове с известна важност — като се има предвид възрастта им — в работите на съответните им светове.

Физически никак не си приличаха. Наблюдателят беше трифутово пихтиесто кълбо с твърда черупка. Имаше „ръце“ и „крака“, но те не бяха органически свързани със „самия него“. Бяха змиеподобни израстъци, които се подчиняваха на заповедите на мозъка му така, както вашето съзнание може да накара пръстите на краката ви да се свият, но нямаха пряк досег с него. Всъщност действаха еднакво добре и на разстояние един ярд или четвърт миля, и когато почиваха — но това ставаше рядко — в цепнатините на „кожата“ му, от които бяха се образували. На по-големи разстояния действаха не така добре по причини, които нямаха нищо общо със Закона за обратните квадрати.

Главната задача на Наблюдателя в момента се състоеше в това да ръководи „изследователската група“, която държеше Маккрей под

наблюдение. И беше доста развълнуван. Крайниците му, разположени из помещението, където ги бе вмъкнал с различни поръчения, трепереха и се тресяха малко, но въпреки това бяха най-спокойните крайници в помещението; крайниците на другите членове на групата бяха в състояние на силна възбуда.

Изследователската група беше потресена.

— Паранормални способности — промърмори вторият по чин след Наблюдателя и останалите измънкаха в знак на съгласие. Наблюдателят заповяда да пазят тишина, докато изучават екземпляра от Земята.

След продължителна пауза отдръпна сетивата си от земянина.

— Невероятно... но факт — рече той. — Трябва да докладвам. Следете го — добави той, ала безспорно това беше излишно. Работата им беше да следят Маккрей и щяха да вършат работата си, и дори нещо повече — нито един от тях не можеше да извърне очи, за да не гледа такова странно същество и според тях така противно чуждо, както Хъръл Маккрей.

Наблюдателят бързаше през коридорите на голямата скрита под повърхността постройка, в която работеше, към мястото, където заседаваше постоянно съветът, контролиращ всички изследвания. Приега го веднага.

Наблюдателят се представи и направи бърз, сбит доклад:

— Обектът се свести преди малко и започна да изучава помещението, в което е затворен. Той вършеше това, като привеждаше крайниците си във физически контакт с различните предмети в помещението. След като известно време наблюдавахме какво прави, решихме, че може би е неспособен да вижда, затова осветихме зрителното му поле. В началото това като че действуваше добре. Той изглеждаше сравнително спокоен. Но после пак прибягна до физически контакт, манипулирайки с известни приспособления от изкуствена кожа, с които го снабдихме. Сетне започна да разтърсва атмосферата с помощта на някакви резониращи органи в дихателния си канал. При това се оказа, че предметът, който държеше прикрепен за изкуствената кожа, задействува паранормални сили.

Контролният съвет се затресе от вълнение.

— Сигурен ли сте? — попита един от съветниците.

— Да, сър. Служителите тъкмо изготвят техническо описание на силите, но мога да кажа, че това са електромагнитни трептения, модулиращи носеща вълна с много голяма скорост, а самите те са модулирани от атмосферни трептения, причинявани от дишането на самия обект.

— Фантастично — прошепна съветникът с тон на изгряваща надежда. — А как е връзката с него, Наблюдателю? Има ли някакъв напредък?

— Хм... не особен, сър. Изведнъж се паникьоса. Не знаем защо, но решихме да се оттеглим и да го оставим да се съвземе.

Известно време съветът обсъждаше въпроса, а Наблюдателят чакаше. Всъщност за него това съвсем не беше загубено време, тъй като той следеше твърде отблизо събитията благодарение на органите, които бе оставил в стаята при наблюдателната група, и знаеше, че Маккрей отново рови из предметите в тъмното и че членовете на групата се бяха опитали да му осветят за малко помещението, но пак бяха предизвикали паника у него.

Все пак Наблюдателят беше неспокоен. Искаше да се върне обратно.

— Стига сте нервничали — заповяда рязко председателят на съвета. — Наблюдателю, вие трябва веднага да установите връзка.

— Но, сър... — Наблюдателят се приближи, дебелият му кожа леко потръпваше; щеше да зажестичулира, ако бе донесъл със себе си крайниците, за да жестичулира. — Ние направихме всичко възможно. Създадохме му уют... — всъщност искаше да каже „Затоплихме биофизичните нюанси на килията му...“ — и се опитахме да отгатнем нуждите му, само че го плашим почти до смърт. *Не можем* да действуваме по-бързо. Това същество, както знаете, никак не прилича на нас. Разчита на паранормални сили — топлина, светлина, кинетична енергия, — за да поддържа живота си. Химизмът му не е като нашия, мисловните му процеси не са като нашите, изобщо целият му организъм е по-близък до неодушевените камъни на морското дъно, отколкото до нашия.

— Разбрано, Наблюдателю. В първото си донесение вие изтъквахте, че тези същества са надарени с разум.

— Да, сър. Но не по наш начин.

— И все пак по *някакъв* начин, който вие трябва да откриете. Зная. — Един подобен на щипка на рак крайник се приближи до тялото на съветника и се вдигна в умолителен жест. — Трябва ви време. Но ние нямаме време, Наблюдателю. Не само вашата изследователска група работи върху въпроса. Групата за централните райони току-що представи крайно тревожен доклад.

— Сдобили ли са се с обект? — попита завистливо Наблюдателят.

Съветникът помълча.

— Нещо по-лошо, Наблюдателю. Боя се, че техните обекти са се снабдили с един от тях. Един вече липсва.

Настъпи кратко мълчание. Смразен, Наблюдателят можеше само да чака. Заседателната зала на съвета приличаше на жива картина в музей до момента, в който съветникът заговори отново, при което всеки член на съвета се надвеси над тялото му, а крайниците му се въртяха около него.

Най-после съветникът каза:

— Мисля, че изразявам общото мнение. Ако Старите са заловили някой от нашите изследователи, времето, с което разполагаме, значително намалява. Всъщност може изобщо да не разполагаме с никакво време. Вие трябва да направите всичко възможно, за да установите връзка с вашия обект.

— Но опасността за екземпляра... — възрази машинално Наблюдателят.

— ... не е по-голяма — вметна съветникът — от опасността за всеки от нас, ако не намерим съюзници веднага.

Наблюдателят се върна мрачен в лабораторията си.

Нищо чудно, че съветът оказваше давление; той се славеше с това, че искаше резултати на всяка цена — дори ако се стигнеше до унищожаването на единственото нещо, което имаш и от което можеш да очакваш резултати.

На Наблюдателя не се харесваше идеята землянинът да бъде поставен в опасност. Не можеше да се каже, че беше емоционално засегнат; не от съжаление или от съчувствие отбягваше опасностите, които прибързаното установяване на връзка би причинило. Той дори не

бе забравил напълно противните физически различия между землянина и неговите сънародници. Ала Наблюдателят не желаше унищожаването му. И без туй докарването му тук бе струвало големи усилия.

Наблюдателят установи посредством крайниците, които бе оставил при другите членове на групата, че в момента няма нищо спешно, затуй реши да се нахрани. Расата на Наблюдателя вършеше това по начин, не съвсем приятен за земляните. Една цепка в долното полукълбо на тялото му се отвори като кесия и изпусна рядка, гноеподобна, зловонна течност, която Наблюдателят подхвана и изля в едно разпределително корито до стената на помещението за хранене. После натъпка цепката с кашава растителност, подобна на кафяви морски водорасли; цепката се затвори и по този начин тялото му получи храна за още един ден.

Той се върна бързо в помещението.

Помощникът му беше зает, затова докладва един от останалите членове на екипа — нищо ново — и попита за явяването на Наблюдателя пред съвета. Наблюдателят отмина въпроса. Мислеше да каже на подчинените си за изчезването на члена на Групата за централните райони, но реши да премълчи. Вярно, не бяха му казали, че е тайна. Но пък и не бяха му казали, че не е. Не беше разумно да се разгласява такъв важен факт. От безброй поколения над неговата раса витаеше заплахата от Старите — тези странни, почти митични същества от Централните райони на галактиката. Едно сблъскване с тях в далечни времена едва не бе унищожило сънародниците на Наблюдателя. Те бяха успели да се отърват само с бягство и укриване, при което бяха взели със себе си една от своите планети, а после я бяха изоставили — с цялото ѝ население — като примамка.

Сега бяха открили картографски екипи на Старите в опасна близост до спиралното разклонение на галактиката, където беше разположена планетата им, и организирали изследователски групи, за да намерят някакъв начин да себият с тях или отново да избягат.

Но може би самите изследователски групи издаваха присъствието им на враговете...

— Наблюдателю!

Повикването беше спешно; той побърза да види за какво е. Викаше го помощникът му, много развъълнуван.

— Какво има? — попита Наблюдателят.

— Почакайте...

Наблюдателят беше търпелив; той познаваше добре помощника си. Очевидно назряваше нещо. Той използва това време, за да върне крайниците си обратно и да ги нахрани; те се пъгнаха отново в нишите си на кожата му, наместиха се в плитките си процепи, изпразниха отпадъчните си продукти обратно в кръвообращението му и погълнаха нужното им от поетата неотдавна храна...

— Ето! — извика помощникът. — Гледайте!

На това, което между сънародниците на Наблюдателя минаваше за наблюдателен пулт, се оформяше изображение. Всъщност самият помощник го оформяше; то не беше нито катодна следа, нито отразена сянка, ала показваше каквото бе нужно.

Наблюдателят се сепна.

— Още един! И... от друг вид ли е? Или просто от друг пол?

— Разгледайте сам образа — подкани го помощникът.

Наблюдателят го изгледа смразяващо; в края на краищата търпението му не беше неизчерпаемо.

— Няма значение — каза той най-после. — Вкарайте вътре другия. — И добави със съвсем друго настроение: — Може би ще ни е много нужен. Може би в момента сме на път да убием първия.

— Да го убием ли, Наблюдателю?

Наблюдателят се изправи и се отърси, при което бездушните му крайници се разбягаха настрани, като кученца, прогонени от бозките на майка си.

— Такива са нарежданията на съвета — рече той. — Трябва веднага да пристъпим към фаза втора от плана.

III

Преди да започне фаза втора, дори още преди да разбере, че е започнала, на Хъръл Маккрей му хрумна нещо.

Тъмнината беше пълна, но той помнеше къде се намираше космическият костюм и пипнешком се добра до него; да, не му липсваше нищо от онова, което би трябвало да притежават всички космически костюми. Имаше осветление. Намери копчето за включване и го натисна.

Светлина. Бяла, ослепителна, земна светлина, която показваше всичко — дори самия него.

— Слава богу — каза той, почти обезумял от радост. Каквото и да беше онзи възрзов, играещ ореол, той го бе хвърлил в паника; а сега, когато отново имаше възможност да вижда собствената си ръка, можеше да обясни странните ефекти с някакво необикновено свойство на светлината.

В този момент чу изщракването, което беше началото на фаза втора.

Угаси светлината и за миг остана заслушан.

За секунда му се стори, че чува далечния глас, тих, спокоен и почти безнадежден, който бе усещал преди часове, но после бе замрял. И нещо друго бе замряло — някакъв слаб механичен звук, който преди малко едва бе забелязал и който сега липсваше. Имаше може би и някакъв приятен нов звук, който не бе доловил преди: едно леко, почти неуловимо, сякаш недействително съскане.

Маккрей запали светлината и се огледа. Като че ли нямаше никаква промяна.

И все пак... но, разбира се, тук бе станало по-топло.

Не можеше да забележи никаква разлика, но, помисли той, би могъл да я подуши. Неприятната халогенна миризма от решетката сега безсъмнено беше по-силна. Той стоеше озадачен.

Някакъв тънък, слаб глас от шлема на космическия костюм произнесе рязко, с учуден тон:

— Маккрей, ти ли си? Откъде се обаждаш, дявол да го вземе?

Забрави миризмата, звука и температурата и скочи към костюма.

— Тук е Хъръл Маккрей — извика той. — Аз съм в някакво помещение, изглежда, на планета с маса приблизително колкото земната. Не зная...

— Маккрей! — извика тънкият глас в ухото му. — Къде си? Тук е „Джодръл Банк“. Отговори, моля!

— Но нали *отговарям*, дявол да го вземе! — изрева той. — Защо се забавихте толкова?

— Хъръл Маккрей — бръмчеше тънкият глас в ухото му, — Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей, тук е „Джодръл Банк“, отзоваваме се на повикването ти; потвърди, моля. Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей...

И продължаваше да повтаря все същото.

Маккрей пое дълбоко въздух и се замисли. Тук имаше нещо нередно. Или не го чуваха, което значеше, че радиото не предава, или... не. Не може да бъде; те го бяха чули, защото се отзоваха. Но, изглежда, това им отнемаше толкова много време...

Внезапно лицето му побеля. Отнело им е толкова много време! Върна се мислено назад, търсейки някакъв факт, но беше неспособен да схване изводите от него. Кога ги бе повикал? Преди два часа? Или три?

Значеше ли това... *възможно* ли е да значи, че има разлика от един или два часа в едната и другата посока? Значеше ли например, че при скоростта на парарадиото на космическия костюм, милиони пъти по-голяма от скоростта на светлината, са необходими часове, за да може съобщение да стигне до кораба и да се върне обратно?

В такъв случай... къде, за бога, се намираше той?

Хъръл Маккрей беше навигатор, тоест човек, който се бе научил да се доверява на математическите данни и на показанията на уредите, а не на догадките на своя „здрав разум“. Когато „Джодръл Банк“, летейки по-бързо от светлината при пътуването си между звездите, вършеше редовната проверка на местоположението си, здравият разум лъжеше. Светлината беше лъжесвидетелка. Можеше да се разчита на посоката на зрението право напред и право назад — но понякога дори и тогава не можеше да се разчита — и бяха нужни компютри, които улавяха данните чрез уреди, за да се установи местоположението на една звезда и да се превърнат три данни в ориентир.

Щом показанията на радиото му противоречаха на здравия разум, значи здравият разум грешеше. Като че ли беше невъзможно да се вярва на това, което се подразбираше от съобщението на радиото, но не беше нужно да се „вярва“, а само да се действа.

Маккрей натисна с палец копчето на предавателя и докладва накратко за положението и догадките си.

— Не зная как съм попаднал тук. Не зная откога отсъствам, тъй като известно време бях в безсъзнание. Обаче ако фазовата разлика в предаването е меродавно указание... — той преглътна и продължи — ... според изчисленията ми в момента аз се намирам на повече от петстотин светлинни години от вас. Само това мога да кажа, и още една дума: Помощ.

Усмихна се кисело и пусна копчето. Съобщението беше на път и щяха да минат часове, докато получи отговор. Затова трябваше да помисли какво да прави по-нататък.

Обърса челото си. Когато напевният, повтарящ се сигнал от кораба най-после замря, в помещението отново стана тихо. И топло.

Много топло, помисли той със закъснение — и дори нещо повече. Халогенната миризма пак щипеше силно ноздрите му.

Маккрей се напъха бързо в костюма си. Докато успее да го затвори, се закашля от дъното на гърдите си, с неудържими, дълбоки, раздиращи спазми, от които го заболя. Хлор или флуор — във въздуха, който дишаше имаше едното от тях. Не можеше да разбере отде бе дошло, но то разкъсваше гърдите му.

Проми вътрешността на костюма си, безразсъдно пренебрегвайки загубата на запаса си от въздух, като задържахше дъх, доколкото можеше, позволявайки си само повърхностни вдишвания, от които му се повдигаше и се давеше. След дълго време най-сетне можеше да диша, макар че от очите му течаха сълзи.

Вече можеше да вижда парите в помещението. Горещината се засилваше.

Автоматично — сега, когато го бе облякъл и по този начин задействувал сервоверигите му — костюмът го охлаждаше. Това беше костюм за дълбините на Космоса, униформено облекло за излизане под налягане от корпуса на свръхсветлинен кораб. Може да се издържи най-много до 5000 градуса в рядък въздух и около 300–400 в гъст. В рядък въздух или в космическото пространство, когато горещината

станеше твърде голяма, еластичните връзки и купли се деполимеризираха; в гъст въздух, когато поради проводимостта се подаваше енергия по-бързо, отколкото охлаждащите спирали успяваха да изсмукват и изхвърлят, охлаждащото устройство излизаше от строя.

Маккрей нямаше начин да разбере точно колко горещо щеше да стане. Нито пък дали костюмът е устроен така, че да може да се работи с него в корозионна среда.

Изобщо време беше да направи нещо.

Спомни си, че между останките на пода имаше една петфунтова космическа секира с волфрамово-стоманено острие и еластична алуминиева дръжка.

Маккрей я взе и тръгна към вратата. Чувствуваше я добре в специалните си ръкавици, които компенсираха тежестта; всяко оръжие кара човека, който го държи, да се изправи гордо; и Маккрей беше благодарен за това. Щом имаше да върши нещо конкретно, можеше да отложи въпросите. Нямаше значение защо бе докаран тук; нямаше значение как. Нямаше значение какво щеше да направи или можеше да направи по-нататък; всички тези въпроси можеха да минат на заден план в съзнанието му, докато размахваше секирата, за да се измъкне от тази отровна пещ.

Прас-звън! Двойният удар пробяга по дръжката на секирата, през ръкавиците му и премина в ръката, но той напредваше; вече виждаше пластмасата — или каквото друго беше — на вратата. Тя се чупеше на трески. Не лесно, твърде неохотно, но се цепеше на трески, които оставяха белезникав прах.

При тази бързина, мислеше си той мрачно, ще му бъде нужен цял час, за да я разбие. Разполагаше ли с един час?

Но не му отне цял час. Един от ударите се оказа по-сполучлив от останалите; той сигурно счупи ключалката. Вратата потрепери, плъзна се и се откряна. Маккрей запъхна тънката част на острието в пролуката и я отвори широко.

Намираше се в друго помещение, може би зала, голяма и гола.

Маккрей опря плещи о разбитата врата и с натиск я затвори, доколкото му беше възможно; тя можеше да не спира газа и топлината, но поне щеше да забавя нахлуването им.

Помещението пак се оказа неосветено — поне за очите на Маккрей. Нямаше я дори онази розова лъжесветлина, която го бе обърквала; нямаше нищо освен лъчът от лампичката на костюма му. А това, което показваше, беше загадъчно. Имаше белези, че помещението се използва: рафтове, подобни на сандъци приспособления, които служеха може би за шкафове, груби равни повърхности, закрепени за стените — може би работни тезгяхи. Все пак те бяха странно устроени, защото по тях не можеше да се узнае много за съществата, които ги ползваха. Някои се намираха близо до пода, други стигаха до кръста, трети дори висяха от самия таван. На човек би му трябвала стълба, за да работи на такива тезгяхи, и Маккрей, загледан в тях, си представи за миг многоръки слепи великани или безформени, огромни, разумни амеби и усети как кожата на врата му настръхва.

Почука нерешително по един от затворените шкафове и не се учуди, когато той се оказа неподатлив като вратата. Несъмнено би могъл да го разбие, но докато проникнеше в него едва ли щеше да остане много от съдържанието му, а и той не разполагаше с излишно време.

Ала някакъв блясък от един от тезгяхите привлече вниманието му. На него лежаха натрупани на куп метални части. Порови в тях с коравите пръсти на ръкавицата си; те изглеждаха странно познати. Много приличат на части от патронно оръжие, помисли си той.

Всъщност такива и бяха. Можа да разпознае цев, патронник, спусък, дори няколко внимателно разпечатани патрона, а до тях скупчени зрънцата барут. Беше по-стар, по-тромав модел от този, който бе видял в резервния шкаф на „Джодъръл Банк“ — и изведнъж му се дощя да го има подръка сега, — но все пак беше пистолет. Някакъв нов трофей, подобен на странната сбирка в другото помещение? Не можеше да разбере. Но другите изглеждаха по-познати; всички те сигурно са пренесени от неговия кораб. Ала беше готов да се закълне, че на борда нямаше нищо чак толкова старо.

Бръмченето в ушите му започна отново както преди — на петминутни интервали:

— Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей, тук е „Джодъръл Банк“, търси Хъръл Маккрей...

И по-силно, тръбящо, после спадна до нормална сила на звука, когато електрическите вериги отслабиха сигнала и се чу нов глас. Глас

на жена, която крещеше от паника и страх:

— „Джодръл Банк“! Къде сте? Помощ!

IV

Помощникът на Наблюдателя каза:

— Той премина първия тест за оцеляване. Фактически се измъкна! Какво ще правим по-нататък?

— Чакай! — заповяда Наблюдателят рязко. И докато следеше новия екземпляр, му се мярна една обезпокояваща мисъл. Новият беше жена, която, изглежда, изпитваше болки, но не болките смущаваха Наблюдателя; беше нещо много по-непосредствено свързано с неговите интереси.

— Мисля — произнесе той бавно, — че те са влезли в контакт.

Помощникът му потрепера от уплаха.

— Зная — каза Наблюдателят, — но гледай. Виждаш ли? Той отива право към нея.

Наблюдателят, който не беше човек, нямаше истински човешки чувства, но все пак изпитваше учудване, когато беше учуден, и страх, когато имаше причина да се плаши. Той именно отговаряше за тези екземпляри, с които се бяха сдобили толкова трудно и от които се нуждаеха толкова много. По-добре от когото и да било от помощниците си знаеше с какви проблеми беше свързано това. Те можеха само да се удивляват на чудатостите на чуждоземците с прикрепени крайници и необикновени способности. А Наблюдателят знаеше, че това не беше някакво чудновато зрелище, а въпрос на живот или смърт. Той каза замислено:

— С тази, новата, не мога да се свържа, но от време на време долавям — почти — шепот. Първият, мъжът — нищо. Но тази жена може би не е съвсем няма.

— Тогава да го зарежем и да работим с нея, като забравим първия?

Наблюдателят се поколеба.

— Не — каза той най-после. — Мъжът реагира добре. Не забравяй, че предишния път, когато бе направен този експеримент,

всички обекти умряха; а този поне е жив. Но недоумявам. Не можем да установим никаква връзка с жената...

— Тогава?

— Но не съм уверен, че и други не ще могат.

Гласът на жената беше толкова близо, че радиото в костюма на Маккрей служеше за добър засечник. Той определи местоположението ѝ много лесно, екранирайки малката вградена антена с волфрамово-стоманеното острие на секирата, докато тя го молеше да бърза. Гласът ѝ беше с подчертан акцент, някои думи — на език, който той не познаваше. Тя, изглежда, бе изпаднала в шок.

Това не изненада Маккрей; самият той бе стигнал почти до шок. Опита се да я успокои, докато търсеше изход от залата, но посред една дума гласът ѝ секна.

Той се колебаеше, държейки секирата вдигната и поглеждайки нагам, отдето бе дошъл. Трябваше да се измъкне някак, дори и да се наложеше да разбие стена.

Когато се обърна обратно, видя врата. Тя имаше особена форма и не приличаше на вратата, която бе разбил, но все пак явно беше врата, и то отворена.

Маккрей я гледаше мрачно. Внимателно се върна назад в спомените си. Дали преди няколко минути не бе гледал същото това място? Да. А имаше ли тогава отворена врата? Нямаше. Нямаше го дори сенчестото очертание на тристранната, неравномерна пролука, която се виждаше сега.

И все пак тя водеше накъдето трябва. Маккрей прибави към списъка си още един необясним факт и мина през вратата. Озова се в друга зала или тунел, който се издигаше доста стръмно надясно. Според пресмятанията му беше в нужната посока. Заизкачва се по него, потейки се под тежестта на костюма си, и намери друга отворена врата, този път кръгла, а зад нея...

Да, там беше жената, чийто глас бе чул.

Да, жена беше. Гласът тогава звучеше толкова напрегнато, че не беше сигурен. Дори сега не можеше да бъде сигурен поради късата черна коса, пък и тя лежеше ничком, но талията и бедрата бяха женски, макар и да бе облечена в широк ватиран работен комбинезон.

Той коленичи до нея и внимателно обърна лицето ѝ.

Тя беше в безсъзнание. Широко, мургаво лице, без грим; явно беше някъде към тридесетте. Приличаше на китайка.

Дишаше малко на пресекулки, но без видимо затруднение; лицето ѝ имаше спокоен вид, сякаш спеше. Не се събуди, когато той я раздвижи.

Разбра, че тя дишаше въздуха на помещението, в което се намираха.

За миг си помисли, че има опасност жената да се задуши; понечи да скочи, за да вземе и ѝ навлече малкия, тънък космически костюм, който видя захвърлен в един ъгъл. Но като размисли добре, разсъди, че тя няма да диша така леко, ако и тук въздухът беше наситен с отровната миризма, която го бе прогонила от първото помещение.

От това можеше да се направи един очевиден извод: възможно бе да успее да икономиса от собствения си запас от въздух. За проба счупи печата на визьора си и вдъхна предпазливо. Леката миризма на халогени още я имаше, но толкова слаба, че дори не беше в състояние да насълзи очите му, а и температурата на въздуха беше приятно топла.

Той я разтърси, но тя не се събуди.

Изправи се и я загледа замислено. Остана разочарован. Гласът ѝ му бе вдъхнал надежда, че ще има другар, човек, с когото да говори за разни неща, да сравнява наблюденията си — човек, който, макар и да не е в състояние да даде отговор на повече въпроси от самия него, все пак можеше да участва пасивно във взаимното обсъждане, в резултат от което би могла да се обясни донякъде странността на това място.

А вместо това върху плещите му бе паднало едно допълнително бреме, защото тя беше неспособна да се грижи сама за себе си, а несъмнено той не трябваше да я оставя в това състояние.

Разсеяно смъкна шлема си, натисна копчетата, които изключваха охладителното устройство на костюма, и огледа помещението. То беше голо с изключение на пръснатите тук-там неуместни човешки предмети — почти като помещението, в което самият той се бе появил отначало, само че тези предмети не бяха от „Джодръл Банк“. Плетен камъшен параван, няколко готварски прибора, нещо подобно на канцеларска сметачна машина, няколко книги — взе една от книгите и я прегледа бегло. Беше напечатана на груба хартия, а текстът се

състоеше от идеограми, може би китайски; ала той не владееше източни езици.

Маккрей знаеше, че „Джодръл Банк“ не беше единственият свръхсветлинен кораб в този отсек от пространството. Пътят до Бетелгейзе беше много оживен, както беше с всички пътища на свръхсветлинни кораби: почти всеки ден от някоя точка на Земята към някоя от нейните колонии заминаваха кораби, същото усилено движение имаше и в обратната посока.

Разбира се, ако разликата във времето при съобщенията не лъжеше, той вече не беше в тази част от небето; Бетелгейзе отстоеше само на няколкостотин светлинни години от Слънцето и субпространственото радио преодоляваше това разстояние за около 50 минути. Но може би жената беше от друг кораб, вероятно кораб от Сингапур или Токио, пътуващ по същия маршрут. Тя лесно би попаднала в капан така, както и той самият бе попаднал. И ако се събудеше, можеше да узнае от нея какво се е случило и по този начин да научи нещо, което би било от полза.

Макар че трудно можеше да се проумее каква полза би имало при тези абсолютно невиджани досега и неприятни обстоятелства.

Бръмченето от „Джодръл Банк“ започна отново: „Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей, Хъръл Маккрей, «Джодръл Банк» отговаря...”

Той намали силата на звука, ала не смееше да го прекъсне. Бе загубил представа за време и не можеше да определи кога ще отговорят на последното му съобщение. Трябваше непременно да чуе този отговор, когато дойдеше. А какво ставаше междувременно със съпленничката му?

Костюмът ѝ беше просто тънък работен модел, херметичен като неговия, но без здравата обшивка, която беше нужна, за да му се вградят реактивни двигатели. В него имаше достатъчно запаси от въздух и ограничено количество вода, но нито храна, нито аптечка за спешни случаи.

Разбира се, Маккрей притежаваше и едното, и другото. Това беше просто още една причина да не я изостави и да продължи нататък... ако впрочем можеше да намери някаква причина да предпочетете да върви в една посока вместо в друга и ако имаше щастието да се разтвори пак някаква стена, за да мине през нея.

Би могъл да ѝ инжектира някакво възбуждащо средство, мислеше си той. Но дали то щеше да подобри положението? Не по същество, заключи той със съжаление. Сънят беше потребност, а не лукс; нямаше полза да я събужда с химически средства, когато тялото ѝ показваше, че се нуждае от почивка, като отказваше да се събуди при повикване. Във всеки случай, ако не беше сериозно ранена, сигурно скоро щеше да се събуди сама.

Провери пулса и зениците; всичко беше нормално, нямаше указания за кръвоизлив или соматичен шок.

Толкова по въпроса. Поне бе взел едно просто решение, мислеше той с мрачна ирония. По този начин бе станал отново господар на собствената си съдба, а това бе възвърнало донякъде самочувствието му.

Може би щеше да успее да направи нещо повече. Защо например да не се опита да намери изход от това място?

По всяка вероятност нямаше да могат да останат тук неограничено време — ето първия факт, който трябваше да има предвид. Или въображението му беше развинтено, или миризмата на халогени беше малко по-силна. Във всеки случай нямаше гаранция, че това място ще остане обитаемо по-дълго от предишното, и той трябваше да се съобразява с обстоятелството, че запасът от въздух в един космически костюм не е неизчерпаем. Тези бърлоги можеха да се окажат смъртоносна клопка.

Маккрей постоя, облегнат на дръжката на секирата си, питайки се доколко тук имаше разум и доколко паника. Знаеше, че най-голямото му желание сега е да се измъкне от това място, да види небе и звезди, да бъде там, където няма същества, които дебнат зад лъжливи ламперии на стени или надничат през телекамери, скрити в мебелите, и могат да го подмамят в клопка. Но имаше ли причина да вярва, че ще бъде по-добре някъде другаде? Дали това място не е нещо като вивариум, поддържан за неговото оцеляване — може би проникването на отровни газове и горещина в първото помещение не беше умишлено посегателство срещу безопасността му, а се дължеше на неизправност в екранирането, което единствено би могло да запази живота му?

Не знаеше, а и поради естеството на нещата не можеше да знае. Но колкото и да бе парадоксално, мисълта, че бягството може да увеличи опасността за него, засилваше още повече желанието му да

избяга. Той искаше да знае. Ако смъртта го чакаше извън това помещение, Маккрей беше готов да я посрещне — сега, докато беше все още физически в добра форма.

И докато все още не бе загубил разсъдъка си. Защото имаше предел на количеството явления, които можеше да натрупа в дъното на съзнанието си; рано или късно ще трябва да застане лице срещу лице с противоречията, загадките, страховете.

Но какво би могъл да направи с жената? Да речем, ще я носи, но можеше ли да носи и костюма ѝ? Не смееше да я вземе със себе си без костюм. Нямаше да ѝ направи услуга, като я потопи в друга отровна атмосфера и я гледа как умира, тъй като ѝ бе отнел единствената надежда за оцеляване. Но костюмът тежеше най-малко 50 фунта. Неговият — малко повече; момичето тежеше, да речем, 130. С такъв товар не би могъл да се справи, поне не повече от няколко десетки ярда разстояние.

Говорещият в шлема му каза внезапно:

— Хъръл Маккрей, тук е „Джодръл Банк“. Съобщението ти е прието. Сега насочваме и препредаваме сигнала ти. Чакай. След десет минути ще ти се обадим пак. — И с друг тон: — Бог да ти е на помощ, Мак. Какво се е случило с теб, дявол да го вземе?

Въпросът беше уместен. Маккрей изруга напусто, понеже не знаеше какво да отговори.

Със злорадство си представяше какво става на борда на „Джодръл Банк“ в това време. Във всеки случай не само той беше объркан. Те са сигурно в пълна безпътица. Що се отнася до тях, навигаторът им е бил в даден момент на поста си, а в следващия момент е изчезнал безследно. Това само по себе си беше голяма главоблъсканица; единственият начин да се измъкнеш от свръх-светлинен кораб в полет значеше самоубийство. Сигурно така са помислили, щом са разбрали, че е изчезнал, и са претърсили кораба, за да се уверят дали по някаква причина не блуждае в някой трюм или не е в безсъзнание в някоя стаичка след някакво трудно въобразимо нападение от друг член на екипажа. Навярно са помислили че някак, в момент на умопомрачение, си е навлякъл костюм — костюмът беше налице — и е скочил от някой люк. Но изключено бе да се връщат, за да го търсят. Вярно, биха могли да засекат субпространственото му радио, ако си бе служил с него. Но каква полза щяха да имат от това?

Първият въпрос, на който не можеше да се даде отговор, преди колко време е скочил. Дори и да знаеха това „Джодръл Банк“, който се движеше над 500 пъти по-бързо от скоростта на светлината, не можеше да бъде спрял за по-малко от десетина светлинни години. Не смееха да се надяват да се върнат дори приблизително на онова място в пространството, където той навярно бе скочил, и изобщо нямаше надежда да стигнат до някакво място, да се спрат, да огледат наоколо и да тръгнат отново — ускоренията бяха огромни, човекът — съвсем дребна прашинка.

И, разбира се, така или иначе, преди всичко той щеше да бъде мъртъв. Преминаването от свръхсветлинна скорост към нормалното пространство носеше мигновена гибел, ако не се намираш зад защитния екран на корабните машини.

Ето защо сигурно са се отказали от него и часове по-късно — или дни, защото той бе загубил всякакъв ориентир за време — те са получили съобщението му. — А какво ще правят след това?

Не знаеше. В края на краищата и самият той едва ли знаеше какво да прави.

Жената продължаваше да спи. Обратният път още беше открит. Душейки въздуха, той разбираше, че отровите в атмосферата непрекъснато прииждат. Отпред нямаше нищо освен голи стени и неразбория от безполезни уреди, разхвърляни по пода. Маккрей спокойно заключи съзнанието си и зачака.

Сигналят дойде най-последно.

— Мак, проверихме местоположението ти. — Гласът, напрегнат и треперещ, беше на капитан Тилингър. — Не зная как си попаднал там, но ако показанията на уредите не лъжат, ти си дяволски далеч. Местоположението е същото, както на обект Месие М-42, а разстоянието — приблизително — съответно. Около хиляда светлинни години от нас, Мак. Така или иначе, ти си отвлечен. Аз... аз...

Гласът се поколеба, неспособен да изрече това, което не искаше да приеме като факт, но и не можеше да го отрече.

— Мисля — успя да произнесе накрая, — че най-последно сме попаднали на ония свръхсъщества в Космоса, които ни озадачиха.

Отделните крайници на Наблюдателя трепереха от вълнение — и дори нещо повече от вълнение, защото се страхуваше. Мъчеше се да скрие от другите точно колко се страхуваше.

Помощникът му докладва:

— Вторият обект дойде в съзнание. Колко време искате да я държим така?

— Докато ви наредя. А какво става с главния обект?

— Не можем да кажем. Наблюдателю. Но вие излязохте прав. Изглежда, че той е установил връзка с други, и то чрез паранормални средства. — Наблюдателят долови ужаса в думите на помощника му. Той разбираше много добре този ужас. Едно е да работиш върху план, в който са залегнали паранормални сили, като теоретично упражнение. Съвсем друго е да ги видиш в действие.

Но имаше и по-сериозна причина за ужас и само Наблюдателят знаеше колко лошо беше положението. Той повика при себе си един от крайниците си и запечата на него доклад за напредъка на работата, който трябваше да се предаде на съвета. Прати го по въздуха през дългите лабиринти на съвета на своите сънародници, заповяда на помощниците си да продължат работата и се вгълби в мислите си, за да направи разбор на случилото се.

Тези две същества, владеещи сили в паранормалния — т.е. електромагнитния — спектър, изглежда бяха способни да оцелеят в подготовяните за тях обстановки. Това беше първата стъпка. Никой екип досега не бе работил така успешно. Не за пръв път изследователска група от неговата раса отвличаше топлокръвно двуного същество от космически кораб, за да го изучи — тъй като силите им за действие, псионични по природа, работеха по неевклидовски методи, най-лесно им беше да установят контакт с екипажа на кораб в неевклидовото пространство на свръхсветлинните скорости.

Но за пръв път образците бяха оцелели. Наблюдателят направи разбор на работата, която бяха свършили до този момент с мъжкия екземпляр. Той се бе оказал неспособен да живее в нормални атмосферни условия на света на Наблюдателя, но в края на краищата така и можеше да се очаква, а и съществото с похвална бързина бе успяло да се измъкне от лошата обстановка. Сигурно бяха направили грешка, осветявайки му мястото, заключи Наблюдателят. Не знаеше доколко бе сбъркал, защото нито Наблюдателят, нито които и да било

други от неговата раса не бяха предполагали, че може да съществува „светлина“ от общ източник, осветяваща не само това, което съзнанието желае да види, но и несвързани със случая неща; всичките им сетива действуваха чрез мозъка и това, което за тях представляваше „светлина“, беше всъщност нещо като насочване на вниманието. Но макар че в случая нещо, което Наблюдателят не можеше да разбере, бе ударило на камък, образецът не бе пострадал сериозно от това. Образецът се намираше в добро състояние. Вероятно сега можеха да пристъпят към най-трудния тест — този, който щеше да им донесе успех или провал. Сигурно имаше начин да променят съществуването така, че пряката връзка да стане възможна.

Ами другият образец?

Наблюдателят би се намръщил, ако имаше на челото си мускули, които да изобразят такова изражение — или чело, на което изобщо да се изписва нещо. Опасността се криеше в женския образец. Неговите сънародници знаеха как да спотайват мислите си. А този явно не знаеше. Чудно как Старите не бяха срещали досега тези двуноги, които толкова небрежно съхраняваха излъчванията си — когато излъчваха въобще, разбира се, защото само малцина от тях, изглежда, притежаваха псионична способност, за която да заслужава да се говори.

Наблюдателят побърза да прогони тази мисъл от съзнанието си, защото възнамеряваше да даде на мъжкия образец именно такава способност.

И все пак сънародниците на Наблюдателя нямаха избор, тъй като бяха изправени пред катастрофа. Благодарение на връзката си със съвета Наблюдателят знаеше колко близка беше тази катастрофа. Щом един от изследователите от Групата за централните райони е изчезнал, можеше да се направи един-единствен извод: че Старите са ги открили. Те се нуждаеха от съюзници; нещо повече, имаха нужда от съюзници, владеещи електромагнитните сили, които правеха Старите толкова могъщи и страшни.

А можеха да намерят тия съюзници у мъжа и жената, които бяха изтръгнали от Космоса. Но в съзнанието на Наблюдателя имаше и една друга мисъл: ами ако и Старите са ги открили?

Наблюдателят взе решение. Не можеше да протака повече.

— Отворете пътя за повърхността — заповяда той. — При първа възможност закарайте двамата на място, където можем да работим.

Обектът, който капитан Тилингър бе нарекъл М–42, не беше непознат на Хъръл Маккрей. Това беше Голямата мъглявина в Орион, която в земните телескопи се виждаше като мъгляво петънце светлина, а фактически представляваше огромен нажежен газов облак. М–42 не беше външна галактика, както повечето мъглявини в каталога на Месие, но и не беше малка като единично слънце. Нейната водородна маса се разпростираше на десетки светлинни години. В нея се намираха и се развиваха множество горещи, ярки нови слънца, подхранвани от заобикалящия ги газ.

Нови слънца. Сред всички несъобразности, които гъмжаха около него, Маккрей отдели време да обмисли специално тази несъобразност. Слънцата в газовия облак на Орион спадаха към спектралната класа Б — млади слънца, на по-малко от една хилядна от възрастта на земното Слънце. Те просто не бяха съществували достатъчно време, за да имат стабилни планетни системи, а още по-малко планети, сами по себе си достатъчно стари, за да изстинат, да образуват сложни химически съединения и така с течение на времето да породят живот. Но той положително се намираше на някаква планета...

Но дали беше така?

Маккрей пое дълбоко въздух и още веднъж отърси мисълта си от безполезни гадания. Жената леко се размърда. Маккрей коленичи да я погледне, после, подтикнат от бърз импулс, отвори аптекката си, извади капсула с възбуждащо средство за една-единствена инжекция и я вкара внимателно в откритата вена на ръката ѝ.

След около две минути тя щеше да се събуди. Отлично, помисли си Маккрей; поне ще има с кого да говори. Само дано успееш да се измъкнат от това място. Ако и сега се отвореше някаква врата, както бе станало с другата врата, и...

Той се спря, вторачен.

Да, имаше друга врата. И то отворена.

Той усети, че се олюлява, протегна ръка и разбра, че... дали пада? Или плува? Във всеки случай се движеше към вратата, но не

като че го влачат, не че върви, а несъмнено, и то доста бързо, се движи нататък.

Нозете му не докосваха земята.

Не беше по собствено желание. Намеренията му нямаха нищо общо с това. Носеше се напред, но не докосваше нищо и ни най-малко не забавяше движението си. Съпротивляваше се инстинктивно, но после разумът му взе връх и той се спря.

Тялото на жената се вдигна от пода пред него. Тя все още беше в безсъзнание. От безразборната купчина на пода се вдигна и лекият ѝ космически костюм; костюм и момиче плуваха пред него, към вратата и навън.

Маккрей извика и се опита да се завтече подире им. Нозете му се влачеха и, разбира се, не докосваха нищо, но му се струваше, че се движи по-бързо. Жената и костюмът ѝ изчезваха зад един завой, но той беше точно зад тях.

Усети отново миризмата на газове. Вдигна визьора на шлема си и се хвърли към момичето, по чудо успя да я улови с една ръка и като се напрегна, сграбчи костюма с другата.

Напъхването ѝ в костюма беше трудна, неудобна работа, като обличане на кукла, твърде голяма за дрешките си, но той успя, затвори шлема ѝ, видя как гъвкавите части на костюма ѝ се издуха леко, когато автоматичните регулатори на налягането го напълниха с въздух.

Задвижиха се, все по-бързо и по-бързо, докато стигнаха до някакъв голям портал и излязоха под ослепителния блясък на подобно на разтопена мед небе.

В кръг се бяха събрали двайсетина или повече от сънародниците на Наблюдателя. Разбира се, Маккрей не знаеше, че те са сънародници на Наблюдателя. Не знаеше дори, че са живи същества, защото им липсваха всички особености на животните, с които бе свикнал. Нямаха очи. Нямаха лица. Отделените им крайници, които се мятаха насамнатам привидно без определена цел, като че ли нямаха никаква връзка с неправилните сфери — техни притежатели.

Жената се изправи на нозе, клатушкайки се, визьорът ѝ гледаше към съществата. Маккрей чу сподавено възклицание в слушалките на костюма си.

— Добре ли сте? — запита той рязко.

Голямото кристално око се завъртя да го погледне.

— Аха, мъжът, който ми говореше. — Гласът ѝ беше напрегнат, но сдържан. Акцента го нямаше; тя се владееше напълно. — Аз съм Ан Мей-Линг от „Уумара“. Какви са... тия?

— Нашите похитители, предполагам — каза Маккрей. — Видът им никак не е привлекателен, нали?

Тя се засмя треперливо, но не отговори. Съществата, изглежда, чакат нещо, помисли си Маккрей, ако наистина са същества, а не машини или... или каквото биха могли да очакват да намерят, в случай че попаднеша — което му се струваше невъзможно — на някаква невероятна планета на неизследвано слънце. Той докосна успокоително шлема на жената и с вдигнати ръце закрачи към чуждоземците.

— Здравейте — каза той. — Аз съм Хъръл Маккрей.

Зачака.

Полуизвърна се, докато жената го наблюдаваше.

— Не зная какво да правя по-нататък — призна той.

— Седнете — каза внезапно жената. Маккрей се втренчи в нея. — Не, трябва! Те искат да седнете.

— Не чух... — подзе той, после повдигна рамене. Седна.

— А сега легнете изпънат и отворете визьора си.

— Тук ли? Слушайте... Ан... мис Мей-Линг, не си спомням точно как се назовахте! Не усещате ли горещината? Ако отворя визьора си...

— Но трябва. — Тя говореше много уверено. — Това е „син фо“ — как му казвате вие, — телепатия, мисля. Но аз мога да ги чувам. Те искат да отворите визьора си. Не, това няма да ви убие. Те съзнават какво вършат.

Тя се поколеба, после произнесе не толкова уверено:

— Те се нуждаят от нас, Маккрей. Има нещо... не съм сигурна, но не е лошо. Нуждаят се от помощ и смятат, че вие можете да им я дадете. Затова отворете шлема си, както желаят, моля ви.

Маккрей затвори очи и направи гримаса, но нямаше изход; нищо по-хубаво не можеше да му хрумне. А впрочем, помисли си той, би могъл много бързо да го затвори пак, ако тези същества са намислили нещо лошо.

Съществата се задвижиха решително към Маккрей и той се видя пленник на цяла дузина неприкрепени ръце. Изненадан, той се

задърпа, но беше безполезно; не, нямаше да може да затвори отново визъора си!... Горещината обаче бе станала поносима. Те някак го предпазваха от нея.

Един тънък крайник, подобен на неприкрепените ръце, но много по-малък, се изви във въздуха към него, поколеба се над очите му и проточи нещо още по-тънко, нещо толкова малко и толкова близко, че Маккрей не можеше да съсредоточи погледа си върху него. То се движеше бавно към лицето му.

Жената говореше сякаш на себе си:

— Това, от което се боят, е... далеч, но... олеле! Боже мой!

Екна страшен, силен писък, но Маккрей не беше напълно сигурен, че го чу. Може да бе извикал самият той, защото това тънко, плаващо във въздуха нещо бе намерило лицето му и ровеше дълбоко навътре, и болката беше невъобразима.

Болката беше невероятна.

По-лоша от всичко друго, което бе чувствувал досега, и се засилваше... а после изчезна.

Маккрей нямаше как да разбере какво бяха направили кълбовидните чуждоземци с мозъка му. Знаеше само, че бе отворена една врата. Дръпна се непрозрачна завеса. Той се бе освободил от тялото си.

Беше нещо повече от свободен: разтегнат, увеличен, разширен. Намираше се вътре в тялото на чуждоземец, и чуждоземецът беше в него. Намираше се същевременно извън двамата и ги гледаше.

Маккрей никога в живота си не бе изпитвал такова нещо. Това положение дори нямаше близко подобие. Бе държал жена в прегръдките си, съставляваше част от едно семейство, бе изпитвал заедно с други младежкото чувство на изследване, което се поражда у малки, енергични групи: тия бяха сравненията, които му идваха наум. Но това беше много повече от всяко от тия неща. Той и чуждоземецът — той и, както започна да схваща, няколко чуждоземци — бяха почти неразделно смесени един с друг. И все пак бяха отделни, както всяка нишка в кълбо цветна прежда е впримчена, омотана и преплетена с другите нишки, и все пак кълбото запазва целостта си. Той беше вътре и сред много умове, и същевременно вън от всички тях.

Маккрей си мислеше: „Сигурно така се чувствава бог.“

Наблюдателят би се засмял — ако имаше устни, ларинкс или уста, с които да се смее. Би се разсмял от искрено ликуване и наистина помощникът му изтълкува марионетното потрепване на отделените му крайници като вик на тържество. „Успяхме! — извика помощникът, заразен от радостта му. — Планът ни сполучи!“

— Постигнахме дори нещо повече — ликуваше Наблюдателят. — Върви при контрольорите да им докладваш. Предай съобщението на изследователите на Централните райони. Поддържай нужните за чуждоземеца налягане и температура...

— А вие, Наблюдателю?

— Аз отивам с него — навън! Отивам да му покажа какво ни трябва!

Наблюдателят. Маккрей разбра, че това е неговото име — името на съществото, най-близко до него, този, който по някакъв начин бе обработил предния му мозък и бе освободил съзнанието от затвора — черепа му. „Наблюдател“ не беше дума, а образ, и в образа виждаше същество, неприятно по физическа форма, но с инстинкти и надежди, достатъчно близки до неговите, за да се получи допирна точка.

Виждаше дори нещо повече. Този Наблюдател се мъчеше да го накара да се движи. Да действа по-нататък. Да дойде с него...

Маккрей позволи да бъде воден и изведнъж се озова не само извън собственото си тяло, но и извън всички други тела. Беше свободен в пространството.

Съществото, което се бе родило от Хъръл Маккрей, сега беше по-голямо от слънце. Той можеше да вижда навред около себе си чудото и красотата на големия газов облак, в който се намираще тялото му, на малка планета на някаква незначителна звезда. Чувството му за време не бе се променило в сравнение с по-рано — можеше да брои пулса на собственото си тяло, който продължаваше да тупа в ухото му, колкото и далеч да беше то, — но освен това виждаше и неща, страшно бавни и огромни. Можеше да вижда движението на валмата газ в облака, които светлинното налягане изтласкваше навън. Можеше да чува неумолимите еманации, когато йон се сблъскваше с летящ йон. Можеше да вижда големите сини нови слънца, които се провираха

през облака, черпеха сила от разсеяния замърсен водород, от който беше съставена мъглявината Орион, и оставаха подире си сравнително чисти „дупки“. Можеше да вижда вътре в самия газ и през него. Можеше да забелязва всяка звезда и газообразна комета и да съзерцава хармоничното великолепие на галактиката от звезди и на света от галактики отвъд нея.

Невидимото същество до него го подканяше да се взре отвъд, в един по-гъст, по-богат район от слънца. Маккрей, неуверен в силите си, се протегна към него — и се отдръпна.

Там имаше нещо ужасяващо, нещо студено и неспокойно, което следеше приближаването му с очите на притаена пантера, дебнеща сърна.

Маккрей знаеше, че съществото до него изпитваше същия ужас. Той беше благодарен, когато Наблюдателят му позволи да отвърне поглед от централните купища и да се върне в непосредствена близост до своето тяло.

Като детска играчка под умалителна лупа Маккрей можеше да вижда планетата, която бе напуснал.

Но това не беше планета. Не беше планета, а голямо неправилно метално кълбо с шуплеста повърхност като медна пита или мравуняк. Би я помислил за кораб, макар и огромен, ако имаше машини или уреди... Да. Наистина беше кораб. Наблюдателят до него свидетелствуваше, че тези същества не се нуждаеха нито от едните, нито от другите, поне в земния смисъл. Те самите бяха машини и енергията им задвижваше материята независимо от намесата на друга материя. Те самите представляваха уреди, тъй като вече усещаше силата им, която сега беше достъпна и за самия него.

Мигновено колебливо упражнение и Маккрей държеше „планетата“ на дланта си — не на действителна длан, не в действителна ръка, но все пак тя беше там, пред очите му. Погледна я отгоре, после отвътре и съзря във вътрешността гнездата със сънародници на Наблюдателя, откри помещението, в което бе докаран, проследи пътя си до повърхността, видя собственото си тяло в космически костюм, видя до него провисналия костюм, в който се бе намирало тялото на непознатата...

Костюмът беше празен.

Костюмът беше празен и в момента, когато установи това, Маккрей чу страшен протяжен вик — не в ушите си, а в съзнанието си — от заобикалящите го чуждоземци. Костюмът беше празен. Те бяха установили това едновременно с него. В това имаше нещо нередно и опасно: затова бяха ужасени.

Съществото-спътник до него се отдръпна в пустотата. След миг Маккрей се озова отново в собственото си тяло и свързващите крайници го пуснаха.

V

На няколкостотин светлинни години далеч „Джодръл Банк“ наваксваше загубеното време по маршрута си към Бетелгейзе.

Хъръл Маккрей опипваше дългия път от Слънцето до Бетелгейзе със сетивата си, които не бяха нито очите, нито осезанието му, но това нямаше значение. Най-после го намери. Гигантският кораб, най-бързият и най-големият от звездолетите на човечеството, му се струваше като едва пълзяща буболечка.

На него имаше приятели и нещо друго — нещо, от което тялото му се нуждаеше — въздух, вода и храна. Маккрей не знаеше какво щеше да стане с него, ако докато съзнанието му блуждаеше между звездите, тялото му умреше. Но и нямаше желание да узнае това.

Маккрей не се бе опитал да движи материалното си тяло, но благодарение на стореното с мозъка му сега можеше да върши всичко, което беше по силите на сънародниците на Наблюдателя. Както те го бяха пренесли от кораба до планетата, така и той бе в състояние сега да прехвърли тялото си обратно от планетата на кораба. Напъна мозъчните си мускули, които никога досега не бе използвал, и след миг тялото му се тръсна на пода на наблюдателната кабина на „Джодръл Банк“. След още един миг се озова в тялото си, отвори очи и се взря в учуденото лице на Крис Сторър, неговия помощник-навигатор.

— Боже небесни — прошепна Сторър, — ти ли си!

— Аз съм — отговори Маккрей прегракнало, през засъхнали и напукани устни, зае седнало положение и опита мускулите на тялото си. То го болеше. Беше капнал от умора. — Моля те, помогни ми да се измъкна от този костюм.

Маккрей установи, че никак не е лесно да бъде отново дух в тяло. Времето бе спряло за него. Той се бе реял с часове по звездните пътища с освобождения си дух, но докато душата му беше освободена, тялото му там, на „планетата“ на Наблюдателя, бе продължавало бавния си метаболизъм, системното изяждане на собствените си тъкани, неизбежното си придвижване към смъртта. Когато се върна в

него, установи, че пулсът му е променчив, а дишането му — повърхностно. Глад стържеше стомаха му. Мускулите го боляха.

Каквото и да бе станало в душата му, ясно беше, че тялото му щеше да умре, ако стоеше още дълго време ненахранено и занемарено. Затова го бе пренесъл обратно на „Джодръл Банк“. Изправи се, но отбягваше въпросите на Крис.

— Дай ми нещо за ядене, а после да се почистя малко. — (Бе установил, че тялото му вони). — Тогава ще ти разправа всичко, което искаш да знаеш — на теб, на капитана и на останалите, които желаят да слушат. И освен това ще трябва да пратим съобщение до Земята, понеже е важно... Но, моля те, ще го разкажа само веднъж. Тъй като — премълча това — може да нямам време да го повторя.

Защото ония студени и кръвожадни същества в скупчените вътрешни слънца се бяха пресегнали така небрежно, както мечка измъква съомга от поток, и отскубнали непознатата жена от планетата на Наблюдателя. Те можеха да се пресегнат навсякъде в галактиката, където витаеха мислите им.

Лесно можеха да го проследят дотук.

Хубаво беше да си отново човек и Маккрей ревеше от болка и радост, докато струята на душа като ледени иглици прочистваше тялото му. Излапа огромните блюда с бифтеци и картофи, които корабната кухня избута пред него, и пи изстудено мляко и димящо черно кафе в сменящи се еднопинтови канички. Маккрей се остави да бъде прегледан от корабния лекар и се смя на изражението в очите на този човек.

— Зная, че съм малко разнебитен — каза той. — Но това няма значение, докторе. Можете да ме държите в лазарета колкото време си искате, след като поговоря с капитана. Пет пари не давам за това. Разбирате ли, аз няма да бъда там... — и се засмя още по-гръмогласно, но не обясни.

Един час по-късно, с пълен стомах и с нещо от спринцовката на лекаря в кръвния си поток за избистряне на мозъка, той се намираще в капитанската каюта и се мъчеше да разкаже със смислени думи невероятната история на (както бе установил) осемте дни след отвличането му от кораба.

Гледайки корабните офицери, добри приятели, другари в десетки отпуски на някоя планета, Маккрей заговори, запъна се и за миг се затрудни да намери думи. Беше толкова невероятно, че не можеше да го опише. Как да ги накара да разберат?

А се налагаше да разберат. Нелепи или не, нелепите факти трябваше да им бъдат обяснени. Колкото и смешно да зяпаха, те бяха умни хора. Щяха да се противят, но накрая щяха да разберат.

Превъзможна затруднението си, като им разправи ясно и просто всичко, което се бе случило, без да ги гледа в лицата и без да чака въпросите им. Разказа им за Наблюдателя и за помещението, в което бе попаднал. Разказа им за възрозовата светлина, показваща само това, върху което съсредоточаваше вниманието си — и им обясни всичко, макар че отначало не го бе разбрал: за сънародниците на Наблюдателя и как целият техен сетивен свят е създаден от това, което хората наричат екстрасензорно възприемане, където „светлината“ е просто фокусиране на мисълта, но тя не вижда материалните предмети, към които не е насочена. Разказа им за жената от другия кораб и за жестокото хирургическо посегателство върху мозъка му, което му бе открило цяла вселена. Обеща, че тази вселена ще се открие и за тях. Разказа им за смъртната, незначителна опасност за сънародниците на Наблюдателя — и за самите тях, — скрита в центъра на галактиката. Разправи им как жената бе изчезнала и им каза, че сега тя е мъртва — убита от Старите от Централните райони — щастие за нея, обясни Маккрей, щастие и за всички тях, защото, макар че дори в смъртта мозъкът ѝ щеше да издаде някои от своите тайни, ако беше жива, той щеше да служи за пътеводител на Старите и те щяха да се нахвърлят върху тях.

Не изчака да реагират.

Обърна се към корабния лекар:

— Докторе, сега аз съм изцяло на ваше разположение, тялом и духом... не, само тялом!

И ги остави, за да заплува отново в пространството.

За толкова кратко време Маккрей си бе представял това като живот или един вид междуцарствие. Той се издигна нагоре и настрани, погледна назад и видя само корабния лекар, който скочи напред да

улови бездушното му тяло, докато то падаше, а после се озова отново в междузвездното пространство.

Тук, между земното Слънце и Бетелгейзе, пространството беше чисто, сурово и студено, нямаше разсеян газов облак, нямаше нови, растящи слънца. Той „гледаше“ към света на Наблюдателя, но се колебаеше и размишляваше.

Рано или късно трябваше да погледне още веднъж враждебните същества, които го бяха наблюдавали от Централните райони. И по-добре това да станеше още сега.

С изострени възприятия той се устреми към центъра на галактиката.

Мисълта е по-бърза от светлината. Съзнанието на Маккрей изминаваше светлинни хилядолетия за един миг. То прескачашеменящото се празно пространство между спиралните разклонения, провираше се през прашни облаци, навлезе в компактната централна галактична сфера, на която нашият земен сектор от галактиката е само далечен и маловажен придатък. Тук един голям кълбовиден куп от слънца се струпваше около един общ център на притегляне. Маккрей се сви до размерите на човешко тяло и загледа с почуда. Слънцето на човечеството се намираще в едно тънко, разтегнато разклонение, рядко населено според звездните мащаби; ако Земята се въртеше около едно от тези струпани нагъсто слънца, колко различна картина на небето щеше да се разкрива пред древните пастири! Докато от Земята очите на човека имат щастието да наброят хиляда звезди на зимното небе, тук те бяха десетки хиляди, достатъчно ярки, за да бъдат Сириус или Капела на дъното на една атмосферна яма като земната — общо десетки милиарди слънца, въртящи се близо едно до друго, тъй че звезда се среща със звезда на разстояния, едва ли по-големи от разстоянията между планетите. Най-близката звезда, съседка на земното слънце отстои на четири светлинни години. Нито едно слънце в тази гъста, въртяща се централна маса не се намира дори на една светлинна година от съседа си.

Тук имаше слънца, които са блестели със зряла, постоянна светлина, когато земното Слънце е било само свиваща се маса от водород, а планетите им са изстинали и са родили живот, преди в падините на Земята да са се събрали първите горещи капчици, дали началото на моретата.

На тези древни светове съществуваше живот.

Маккрей не бе разбрал всичко, което Наблюдателят се бе опитал да му предаде, но бе доловил ужаса в мислите на Наблюдателя. Сънародниците на Наблюдателя избягали от тези древни светове преди хиляди години — избягали и се скрили в центъра на Орионовия газов облак, който представлявал свят и всичко за тях. Но и там не били в безопасност. Знаели, че с време Старите ще ги намерят. И именно този страх ги карал да отвличат човеци, търсейки съюзници във войната, която не можела да бъде отлагана вечно.

Сънародниците на Наблюдателя бяха същества на мисълта. Човекът владееше физически сили — „паранормални“ за Наблюдателя, както телепортацията и четенето на мислите бяха „паранормални“ за Маккрей. Старите бяха овладели и едното, и другото.

Маккрей се спря на границата на звездния куп и зачака да го обземе презрителна омраза. Тя дойде и той се отдръпна на хиляда светлинни години, преди да успее да се спре.

Борбата със Старите нямаше да бъде лека — ала времето можеше да работи в полза на човешкия род. Той вече владееше електромагнитния спектър, а водородният синтез беше в състояние да действа със силата на слънца. С помощта на Наблюдателя — и със собствени сили — Човекът щеше да освободи и съзнанието си, а може би и Старите щяха да се озоват пред противник, могъщ като самите тях.

Той се отдръпна от Централните райони, без да се страхува вече, и пожела да види планетата на Наблюдателя.

Тя бе изчезнала.

Сините слънца, които си пробиваха път през големия газов облак, помитаха нагоре водородната си храна, несмущавани от планети. Самите те бяха толкова млади, че не можеха да имат твърди спътници, а и обсебеният свят на Наблюдателя отново се бе преместил, така че сега бяха останали сами.

Изчезнали!

За миг тази мисъл го хвърли в паника. Маккрей разбираше какво са направили. Най-голямата надежда на Наблюдателя беше да намерят друга раса, която да застане между неговия народ и Старите. И те я бяха намерили!

Сега светът на Наблюдателя можеше да се скрие отново и да чака, докато други водят битката вместо него.

С лице, широко цели светлинни години, с мозък, съставен от частици в ефира, Маккрей се усмихваше горчиво.

— Може пък да са взели правилно решение — мислеше си той.
— Може да бъдат просто наблизо, когато настъпи решителният час.

И потърси отново „Джодръл Банк“ и тялото си, готвейки се да стане пак човек... и да научи себеподобните си как да станат богове.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.